

3) creation of conditions for improving the level of professional knowledge and business qualities of specialists from socially disadvantaged groups of the population;

4) providing educational, methodological, scientific and methodological assistance to business entities;

5) promotion of participation in international programs of experience exchange with the aim of introducing advanced technologies and advanced training of personnel of economic entities [2].

The funds of the Ukrainian Fund for Entrepreneurship Support, other national, regional and local funds for entrepreneurship support are formed at the expense of budgetary funds, voluntary contributions of individuals and legal entities, including foreign ones.

The funds of the Ukrainian Fund for Entrepreneurship Support and other national, regional and local funds for entrepreneurship support shall be used exclusively for financing the development and support of entrepreneurship. The procedure for using such funds is established by the Cabinet of Ministers of Ukraine.

Literature:

1. Commercial Code of Ukraine from 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/> (Last accessed: 17.01.2023).

2. Tsehelyk G.G. State support for the development of small business in Ukraine / G.G. Tsehelyk, M.Y. Kvyk. Bulletin of Khmelnytsky National University. Economic Sciences. 2017. VOL. 2 . № 1. p. 84 - 89.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФРАНЧАЙЗИНГУ В УКРАЇНІ ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ

І. О. ДАВИДЯК, студентка ІV курсу юридичного факультету

Національний-науковий інститут інформаційної безпеки та стратегічних комунікацій Національної академії Служби безпеки України, м. Київ, Україна

З початку повномасштабного вторгнення Україна зіткнулась з небачними проблемами. Вщент зруйновані заводи, електрична інфраструктура, еміграція працездатного населення, окупація та активні бойові дії протяжністю 3786 км призвели до різкого скорочення ВВП, зростання інфляції, порушення торгівельної активності та безпрецедентного рівня бюджетного дефіциту. Тому забезпечення фінансової стійкості є головною задачею, яка сьогодні стоїть перед власниками бізнесу.

На мою думку для швидкого та ефективного відновлення підприємств в Україні є варіант активного використання франчайзингу. Дана бізнес-модель для українців не є новою. У 2001 році запрацювала Асоціація франчайзингу, а у 2007 існувало більш ніж 190 франчайзингових компаній. Історично франчайзинг вже показав свою ефективність у післявоєнні роки, а саме у 50-ті роки двадцятого століття. Спонукало те, що після закінчення Другої світової війни більшість підприємств були зруйновані, а народжуваність у всьому світі стрімко зростала, тому на відновлення інфраструктури були дуже короткі терміни і саме тут

франчайзинг допоміг. За рекордно короткий період було розширено готельний, ресторанний бізнеси, автосервісний бізнес, бізнес брокерської нерухомості, бізнеси з оренди авто, бізнеси підприємств швидкого харчування. Підприємства-виробники продукції, надання робіт або послуг почали індивідуалізувати власну продукцію та створювати власні торгові марки [1].

Правові норми, що регулюють цивільні відносини франчайзингу містяться у главі 76 Цивільного кодексу України, який одержав назву «Комерційна концесія». Відповідно до статті 1115 ЦК України за договором комерційної концесії одна сторона (правоволоділець) зобов'язується надати другій стороні (користувачеві) за плату право користування відповідно до її вимог комплексом належних цій стороні прав з метою виготовлення та (або) продажу певного виду товару та (або) надання послуг. Відносини, пов'язані з наданням права користування комплексом прав, регулюються Цивільним Кодексом та Господарським кодексом України [2].

Розглядаючи франчайзі як бізнес, який активно дає людям робочі місця, то тільки у Великій Британії у 2022 році завдяки франчайзингу працювало понад 600 тисяч осіб. Варто зауважити, що певна кількість таких працівників не мали досвіду роботи у певній галузі справи, тому мали менше можливості знайти собі іншу роботу. Франчайзинг може бути неймовірно вигідною формою зростання, оскільки він не вимагає такого ж рівня капіталу, як розширення компанії, і тому може бути набагато швидшим процесом. Перевірена франшиза значно знижує ризик невдачі бізнесу: менше 3% франчайзі зазнають невдачі і більше 90% приносять прибуток [3].

Великі всесвітні франшизи показали свою перевагу з початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Наприклад компанія «McDonald's Україна» з першого дня війни допомагає як своїй команді, так і всій країні, компанія виділила \$5 млн і створила фонд допомоги працівникам, які отримали поранення внаслідок обстрілів. Працівники отримують виплату на лікування. Крім того, для надання допомоги як працівникам, так і громадянам України, компанія підключила майже всі представництва у країнах Європи. Особливо активно надають допомогу біженцям офіси у Польщі, Словаччині та Чехії. Ця допомога включає як гуманітарні питання, так і влаштування на роботу у закладах McDonald's.

Незважаючи на чималий потенціал розвитку франчайзингу в Україні залишається низка проблем які гальмують такий розвиток. Для покращення такої ситуації необхідно змінювати наше законодавство до європейського стандарту, а саме:

1. Потрібно прийняти спеціалізовані нормативно-правові акти, що врегулюють розбіжності які містяться у ЦК України та ГК України. Після врегулювання законодавства – Україна стане більш привабливішою країною для іноземного інвестування;

2. Потрібно змінити термінологію відповідно до усталеної практики західних держав – «комерційна концесія» замінити на «франчайзинг»; «правоволоділець» замінити на «франчайзер»; «користувач» замінити на «франчайзі»;

3. Потрібно у нових нормативно-правових актах додати переддоговірну стадію укладання франчайзингового договору - тестування, яка доведе свою комерційну вигідність на практиці;

4. Потрібно внести зміни до Податкового кодексу України чим врегулюється питання сплати роялті;

5. Потрібно замінити умови встановлення цін на товар/роботи/послуги. Сталою практикою західних країн є те, що франчайзер здійснює ціноутворення. Це буде сприяти встановленню єдиної цінової політики для всіх франшиз;

6. Потрібно врегулювати питання пов'язані з розірванням договору франшизи. Зазвичай у договорі передбачено, що розірвання в односторонньому порядку не допускається, але це викликає негативні наслідки для обох зі сторін;

7. Потрібно спросити систему надання кредитів для малого та середнього бізнесу;

8. Для популяризації франчайзингу в Україні потрібно запускати освітні проекти які будуть охоплювати різні категорії громадян. Наприклад запускити освітній серіал на платформі «Дія.Цифрова освіта»; залучити популярних українських блогерів; створити навчальний курс на платформі «Genius.Space» [4].

Франчайзинг є перспективним видом діяльності. Для франчайзера – це один з найшвидших і ефективних способів створення нових незалежних підприємств; для франчайзі – розвиток свого власного бізнесу на базі перевіреної моделі; для держави – ефективний інструмент підтримки малого й приватного підприємництва, який приведе до розвитку всієї української економіки; для споживачів – отримання якісного, перевіреного часом продукту. Для розвитку франчайзингу в Україні є великі можливості, проте для реалізації цих можливостей потрібно створити сприятливі умови.

Література:

1. Забаштанська Т. Сторичні аспекти розвитку франчайзингу в діяльності посередницьких підприємств. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2016. С. 36–42.

2. Сагайдак Д. В. Розвиток світового ринку франчайзингових послуг в сучасних умовах : автореф. кваліфікаційна робота. Київ, 2022. 123 с.

3. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 29.01.2023).

4. Микуляк В., Махінова А. Українське обличчя франчайзингу. ЮРИСТ&ЗАКОН. 2017. № 35. URL: https://www.sk.ua/wp-content/uploads/sk_files/franishiza_ukr.pdf (дата звернення: 30.01.2023).

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ ЯК БАР'ЄР НА ШЛЯХУ ІНТЕГРАЦІЇ В ЄС

О. Р. ІЖИК, бакалавр

Ужгородський національний Університет, м. Ужгород, Україна

Шлях інтеграції України в Європейський Союз передбачає розв'язання низки актуальних проблем, які є в українському суспільстві. Нагальною